

Δρ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ (ΝΤΙΝΟΣ) ΑΥΓΟΥΣΤΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Η ΠΡΟΔΟΣΙΑ ΤΟΥ 1974

Προδημοσίευση από τό βιβλίο τοῦ Αὐγουστίνου (Ντίνου) Αὐγουστῆ
«Ἡ προδομένη γενιά τοῦ '74 - Πενήντα χρόνια δίσεκτα»

Ὁ πόλεμος στήν Κύπρο τό 1974 δέν ἦταν ἕνας χαμένος πόλεμος. Ἦταν ἕνας πόλεμος προδομένος. Τά ντοκουμέντα τῆς ἐποχῆς καί οἱ μαρτυρίες τῶν πρωταγωνιστῶν δίνουν μιᾶ ἄλλη διάσταση στά ὅσα μποροῦσαν νά γίνουν καί δέν ἔγιναν.

Δέν εἶναι λίγοι ἐκεῖνοι πού συχνά ἀναρωτιοῦνται: «Ποιοί σχεδίασαν καί ἐκτέλεσαν τήν μεγάλη “προδοσία” [συγγνωστή (δηλαδή ἐκ δόλου) ἢ ὄχι μικρῆ σημασία ἔχει] ἐναντίον τῆς Κύπρου καί τοῦ λαοῦ της;». Παρά τό γεγονός ὅτι ἡ ἀπάντησι στό ἐρώτημα αὐτό εἶναι σχετικά εὐκόλη, ἐντούτοις, κάποιοι, στήν προσπάθειά τους νά ἀποποιηθοῦν τίς δικές τους ἀσυγχώρητες εὐθύνες, ἐπιχείρησαν ἐπανεπιλημμένως νά θολώσουν τά νερά. Δέν ὑπάρχει καμιᾶ ἀμφιβολία ὅτι ὁ «ἀόρατος δικτάτορας», ὅπως συνήθιζαν νά ἀποκαλοῦν τόν Δ. Ἰωαννίδη (ἐπειδή δέν εἶχε κανένα συγκεκριμένο κυβερνητικό ἀξίωμα), καί πιό πολύ ὁ Ἀρχηγός Ἐνόπλων Δυνάμεων Γρηγόριος Μπονάνος, ὁ Ἀρχηγός Στρατοῦ ἀντιστράτηγος Ἀνδρέας Γαλατσάνος, ὁ Ἀρχηγός Ναυτικοῦ ἀντιναύαρχος Πέτρος Ἀραπάκης καί ὁ Ἀρχηγός Ἀεροπορίας ἀντιπτέραρχος Ἀλέξανδρος Παπανικολάου, βρίσκονται στίς πρῶτες θέσεις στό μακρῷ κατάλογο τῶν ἐνόχων τῆς Κυπριακῆς τραγωδίας, ἀφοῦ, μέ τίς ἐνέργειες τους ἔδωσαν τήν ἀφορμή στήν Τουρκία νά ἐπέμβει, ὄχι ἀσφαλῶς γιά νά δημιουργήσει συνθηκῆς ἀσφάλειας στό νησί, ὅπως ψευδῶς διακήρυττε, ἀλλά γιά νά ἐπιβάλλει μέ τήν ἰσχῦ τῶν ὅπλων τά διχοτομικά σχέδια της.

Ὁ κατάλογος τῶν ἐνόχων τῆς κυπριακῆς τραγωδίας περιλαμβάνει καί ἀρκετούς πολιτικούς τῆς πρώτης γραμμῆς, γιά τοῦς ὁποίους ἡ ἑλληνική δικαιοσύνη ἐπέδειξε σκανδαλώδη ἀνοχή.

Ἡ Ἑλληνική Πολιτεία δέν ἀσχολήθηκε μέ τόν «Φάκελο τῆς Κύπρου» ποτέ

σοβαρά. Όχι για να μάθουμε τί ακριβώς έγινε τό '74, αφού σχεδόν τίποτε δέν εἶναι κρυφό, ἀλλά για να ἀποδοθοῦν οἱ εὐθύνες ἐκεῖ πού πραγματικά ἀνήκουν. Διότι αὐτό πού οὐσιαστικά ἐκκρεμει εἶναι μόνο ἡ κάθαρση, πού ἀπαγόρευσε ἐτσιθελικά ὁ ἀθηναϊκός ἀόρατος μηχανισμός προστασίας, ὁ ὁποῖος ἔκανε καί κάνει ὅ,τι μπορεῖ προκειμένου να δοθεῖ κάθε δυνατή προστασία στήν ὑστεροφημία Ἑλλήνων πολιτικῶν (Αβέρωφ, Καραμανλῆ κ.ἄ.), για τούς ὁποῖους πλανᾶται ἡ ἐντύπωση (καί για πολλούς ἡ βεβαιότητα), πώς ἔμμεσα συνέβαλαν, ἀνέχθηκαν καί μέ τόν τρόπο τους ὑποβοήθησαν τίς ἐξελίξεις, πού προκάλεσαν τήν τουρκική εἰσβολή. Εἴτε για να ἀκολουθήσει ἐλεγγόμενη ἀλλαγὴ ἐξουσίας στήν Ἑλλάδα (προαναγγελεθεῖσα ἀπό τόν Henry Kissinger) ἢ για να δοθεῖ μιὰ λύση στό Κυπριακό, πρὸς ὄφελος κυρίως τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν, τούς ὁποῖους, ἐπίσης, φρόντισαν να ἀφήσουν στό ἀπυρόβλητο. Ἀσφαλέστατα ἔχει καί ἡ Λευκωσία τοῦ Μακάριου ἀσίκωτες εὐθύνες για τήν ὄλη πορεία τοῦ Κυπριακοῦ, ἀλλά αὐτές οἱ εὐθύνες ἐπικεντρώνονται περισσότερο στήν περιοδο πού προηγήθηκε τῆς χούντας.

*«Ὅλα αὐτά τά χρόνια», γράφει ὁ Μ. Ἰγνατίου, «ἀπό τήν ἐπομένη τῆς τραγωδίας τῆς πατρίδας μου μέχρι καί σήμερα, οἱ ὑποστηρικτές τῆς προδοτικῆς χούντας ἐπιδιώκουν να ἐπιρρίψουν τίς εὐθύνες σέ ὁποιοσδήποτε ἄλλους ἐκτός τῆς κλίμακας τῶν δικτατόρων τῆς ὁποίας ἠγεῖτο ὁ Δημήτριος Ἰωαννίδης. Θά προσπαθίσω, μέ βάση τήν πολύχρονη ἔρευνά μας, τά ἀποτελέσματα τῆς ὁποίας χρησιμοποίησαν σημαντικοί δημοσιογράφοι καί συγγραφεῖς, να καταγράψω ὅσα γνωρίζουμε καί δέν ἐπιδέχονται τῆς παραμικρῆς ἀμφιβολίας. Τόσο ἡ δικτατορία αὐτοῦ τοῦ θεοβλάκα τοῦ Παπαδόπουλου, ὅσο καί ἡ χούντα τοῦ ψυχοπαθῆ Δημήτριου Ἰωαννίδη, ἀντιπαθοῦσαν τόν Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο στό ὄνομα τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ. **Βεβαίως, ὅπως ἀναφέρεται σέ ἔγγραφο τῆς κυπριακῆς κυβέρνησης, τό ὁποῖο ἀνακαλύψαμε στά ἀμερικανικά ἀρχεῖα καί τό ὁποῖο περιέχεται στό βιβλίό πού γράψαμε μέ τόν Κώστα Βενιζέλο, ὁ Μακάριος δέν ἦταν κομμουνιστής, ἀντιθέτως συζητοῦσε μέ τόν... Καντάφι να θέσει ἐκτός νόμου τό ΑΚΕΛ, χάρις στό ὁποῖο κέρδισε τίς προεδρικές ἐκλογές.***

Στό ὄνομα, λοιπόν, αὐτοῦ τοῦ ἀρρωστημένου ἀντικομμουνισμοῦ, οἱ δικτάτορες "συναντήθηκαν" μέ τούς Ἀμερικανούς, οἱ ὁποῖοι στό πλαίσιο τοῦ "Ψυχροῦ Πολέμου" φοβήθηκαν ὅτι θά ἀπωλέσουν τήν Κύπρο, τήν ὁποία θά παρέδιδε διπλῶν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος στή Σοβιετική Ἐνωση. Οὐδέν ἀναληθέστερον. **Ὁ Μακάριος "ἐπαιξε" μεταξύ τῶν δύο ὑπερδυνάμεων, ἐπειδή εἶχε**

αυτή τή φιλοδοξία, θά τήν ὀνόμαζα καί μεγαλομανία, νά θεωρεῖται παγκόσμιος παίκτης. Ἦταν καί αὐτό ἕνα ἀπό τά πολλά λάθη πού διέπραξε. Ὁ Παπαδόπουλος προσπάθησε μερικές φορές νά ανατρέψει καί νά δολοφονήσει τόν Μακάριο, ἀλλά δέν τά κατάφερε. Ὄταν ἀνέλαβε ὁ Ἰωαννίδης, ἦταν φανερό ὅτι δέν θά ἔκανε τά ἴδια λάθη μέ τόν Παπαδόπουλο, καί τό ἀπέδειξε στίς 15 Ἰουλίου 1974. Μέ συνοπτικές διαδικασίες καί ὄχι τό βράδυ πού συνήθως γίνονται τά πραξικοπήματα, ἔπιασε τόν Μακάριο στόν ὕπνο, διότι ἡ ἀλαζονεία του δέν τοῦ ἐπέτρεπε νά ἀποδεχθεῖ ὅτι ἦταν ἕνας ἄνθρωπος σάν ὅλους μας, ὅτι δέν ἦταν... Θεός. Δέν ἄκουσε κανέναν ἐξ αὐτῶν πού τόν προειδοποίησαν ὅτι ἐπικεῖτο ἡ ἀνατροπή του.

Ὁ Ἰωαννίδης συνεννοήθηκε καί συνεργάστηκε μέ τόν μεγαλοπράκτορα τῆς CIA Γκάς Λάσκαρη Ἀβρακῶτο, ὁ ὁποῖος ἤλεγχε ἀπόλυτα τούς δικτάτορες, ὄχι μόνο ἐπειδή εἶχε φροντίσει νά τούς φωτογραφίσει μέ πόρνες σέ γιῶτ, τά ὁποῖα ἔπλεαν στό Σαρωνικό. Οἱ δικτάτορες ἀντιμετώπιζαν τόν Ἀβρακῶτο ὡς τόν ἀρχηγό τους. Ὄταν ὁ Ἰωαννίδης ὑποστήριξε ὅτι τόν ξεγέλασαν οἱ Ἀμερικανοί, ἐννοοῦσε τόν Ἀβρακῶτο, ὁ ὁποῖος δέν ἐνεργοῦσε μόνος του, ἀλλά εἶχε συνεννοηθεῖ ξεκάθαρα μέ τήν Οὐάσιγκτον...

Τήν εὐθύνη γιά τήν τραγωδία τῆς Κύπρου, ἡ ὁποία κινδυνεύει καί σήμερα νά τεθεῖ ὑπό τόν ἔλεγχο τῆς Τουρκίας, ἔχουν οἱ χουντικοί ἀξιωματικοί καί ὁ Χένρι Κίσιγκερ, ὁ ὁποῖος ἀρνήθηκε μέ ἐπιμονή νά ἀκούσει τίς προτάσεις τοῦ Τζόζεφ Σίσκο καί τοῦ Τόμας Μπόγιατ, δύο ἔντιμων διπλωματῶν, πού πάλεψαν μέ τή CIA καί ἔχασαν ἐπειδή δέν τούς στήριξε τό ἀφεντικό τους. Ὅλα τα ὑπόλοιπα, καί εἰδικά το "σχέδιο" Κίσιγκερ, Κωνσταντίνου Καραμανλῆ, Ἀρχιεπισκόπου Ἰάκωβου καί ἄλλων, νά ἐπιστρέψει ἡ Δημοκρατία μέσω τῆς θυσίας τῆς Κύπρου, ΔΕΝ ἐπιβεβαιώνονται – καί ὄχι ἐπειδή οἱ Ἀμερικανοί ἐξαφάνισαν τίς ἀποδείξεις...»¹.

Ἡ παραπάνω ἐπισήμανση τοῦ Μ. Ἰγνατίου σίγουρα δέν ἀπέχει τῆς πραγματικότητας. Ἀπό τήν ἄλλη, εἶναι γεγονός ὅτι οἱ βασικοί συνεργάτες τοῦ Δ. Ἰωαννίδη δέν ὑπάκουσαν στίς ἐντολές του καί, ὅπως οἱ ἴδιοι ὁμολογοῦν (Μπονάνος, Ἀραπάκης), παρατηρήθηκε τό παράδοξο, ἀπό τή μιά νά συναποφασίζουν μέ τόν Ἰωαννίδη γιά συγκεκριμένες πολεμικές ἐνέργειες προκειμένου νά ἀντιμετωπισθεῖ ἡ τουρκική εἰσβολή, καί τήν ἴδια στιγμή νά μετέχουν σέ μυστικές ἐπαφές καί νά συνεννοοῦνται μέ τόν Ἀβέρωφ γιά ἐπιστροφή τοῦ

¹ Μ. Ἰγνατίου, περιοδικό *ΕΠΙΚΑΙΡΑ*, 24 Ἰουλίου 2014.

Καζαμανλή! Ταυτοχρόνως έδιναν αυστηρές εντολές στους επιτελείς του Γ.Ε.Ε.Φ. για αυτοσυγκράτηση! Στόν Ευάγγελο Άβέρωφ έχουν καταλογισθεί συγκεκριμένες ευθύνες από τήν Έπιτροπή τής Έλληνικής Βουλής που ασχολήθηκε επισταμένα για δύο χρόνια (1986-1988) με τόν «Φάκελο τής Κύπρου». Ό Άντώνης Κακαράς, μέσα από δική του σέ βάθος έρευνα, δέν αφήνει καμιά αμφιβολία για τήν ένοχη Άβέρωφ για τά τραγικά γεγονότα του '74.

1.1. Τό φάντασμα πού λέγεται «φάκελος τής Κύπρου»

Πόρισμα τής Έλληνικής Βουλής: Ό προδοσία έπιβεβαιώνεται!

Ό ατιμωρησία τής προδοσίας του '74 έχει καταγραφεί ως μιά από τήν πλέον έπαισχυντες πράξεις του έλληνικού πολιτειακού συστήματος.

Ό κυβέρνηση Καζαμανλή ανέστειλε τίσ διώξεις με επίκληση νομοθεσίας που προέβλεπε ότι μπορεί αυτό να συμβεί όταν «άπειλούνται οί σχέσεις τής Έλλάδος μετά τρίτης τινός χώρας». Δηλαδή τών Η.Π.Α., τής Μεγάλης Βρετανίας και του ΝΑΤΟ, τών πρωταγωνιστών τής προδοσίας τής Κύπρου.

Ό έξεταστική έπιτροπή για τόν «φάκελο τής Κύπρου», συμπληρώνοντας τό έργο της και βγάζοντας τά συμπεράσματά της τό 1988, κατέθεσε τό πόρισμα της. Κανονικά θά έπρεπε, να αρθει ή πράξη του Όπουργικού Συμβουλίου και οί έξ αυτής αποφάσεις του Υ.ΕΘ.Α. για αναστολή διώξεων. Κάτι τέτοιο δέν έγινε, με αποτέλεσμα να διαιωνίζεται τό πρόβλημα και ή ατιμωρησία πενήντα χρόνια από τήν εισβολή.

1.2. Τί είναι ό «Φάκελος τής Κύπρου»

Ό αποκαλούμενος «Φάκελος τής Κύπρου» έμπεριέχει ντοκουμέντα για τά όσα διαδραματίστηκαν από τόν Ιανουάριο του 1967 μέχρι και τόν Δεκέμβριο του 1974 και τά όποια όδήγησαν στο πραξικόπημα τής 15ης Ιουλίου και τήν τουρκική εισβολή τής 20ης Ιουλίου - 16ης Αυγούστου του 1974. Άποτελείται από τήν συλλογή τών μαρτυρικών καταθέσεων τών ανθρώπων, που έξετάστηκαν από τήν έπιτροπή, μέσα από μιά σειρά έρωτήσεων τών βουλευτών. Ό διαδικασία δέν μπήκε στήν έπόμενη φάση, δηλαδή στο στάδιο απόδοσης κατηγοριών ή ότιδήποτε άλλο.

Ό «Φάκελος τής Κύπρου», ή μάλλον ή δικαστική έρευνα και δίωξη τών υπευθύνων για τήν τραγωδία τής Κύπρου, αποκλείσθηκε με Πράξη Όπουργικού Συμβουλίου (αριθ. ΠΥΣ 45/7-3-75) από τό πρώτο διάστημα τής μεταπολίτευσης! Πρίν ακόμη ληφθεί ή απόφαση αυτή, μέσα στίς Όνοπλες Δυνάμεις είχαν αρχίσει τά μέτρα για συγκέντρωση όλου του ύλικού που άφορούσε «τό

δημιουργηθέν αρχείο εις τας αιθούσας Έπιχειρήσεων κατά τήν διάρκειαν τής Έλληνοτουρκικής - Κυπριακής κρίσεως τοῦ ἔτους 1974...».

Έπιτροπές αξιωματικῶν συγκέντρωσαν ὄλο τό Ἀρχεῖο ἀπ' ὄλες τίς ὑπηρεσίες πού εἶχαν σχέση μέ τό Κυπριακό, τό σφράγισαν μέ εἰδική σφραγίδα πού γράφει «Ἀρχεῖο Έλληνοτουρκικής Κρίσεως 1974» καί τό παρέδωσαν μέχρι 15 Μαρτίου 1975. Ἡ διαταγή ἐκδόθηκε ἀπό τόν Ὑπουργό Ἐθνικῆς Ἀμυνας Εὐάγγελο Ἀβέρωφ. Μαζί μέ ὄλο το Ἀρχεῖο πού συγκέντρωσε ἀργότερα ἡ Ἐπιτροπή τής Βουλῆς γιά τήν «Κυπριακή ὑπόθεση», σφραγίσθηκαν σέ κιβώτια πού μέχρι τό 2016 φυλάσσονταν ὡς ἐφτασφράγιστο μυστικό σέ ἀποθήκη τής Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων. Αυτό εἶναι καί τό ὑλικό πού συνθέτει τόν «φάκελο τής Κύπρου». Ἀπό τό συνολικό ὑλικό ἀπουσιάζουν δέκα συνολικά τόμοι! Προφανῶς πρόκειται γιά τούς «τόμους» πού κρύβουν μέσα τούς μεγάλους ἔνοχους τής τότε πολιτειακῆς καί στρατιωτικῆς ἡγεσίας. Τό πιθανότερο εἶναι πῶς οἱ ἄμεσα ἐνδιαφερόμενοι θά ἔχουν ἤδη φροντίσει γιά τήν «ἀπαλλοτριώσή του».

Στίς 3 Φεβρουαρίου τοῦ 1986, ξεκίνησαν οἱ ἐργασίες τής Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς τής Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, μέ τά 30 μέλη της νά πραγματοποιοῦν πάνω ἀπό 150 συνεδριάσεις καί νά συγκεντρῶνουν 131 μαρτυρίες. Τό ἔργο τής ἐπιτροπῆς ὀλοκληρώθηκε στίς 31 Ὀκτωβρίου τοῦ 1988 καί ἀποτελεῖται ἀπό 20.000 σελίδες καί συνοδευτικό ὑλικό, ὅπως βιντεοκασέτες. Ἡ ἐπιτροπή ἔβαλε τότε στό «μικροσκοπιο» πρόσωπα πού μετεῖχαν στό πραξικόπημα ἐναντίον τοῦ Μακαρίου καί πού ἐνεπλάκησαν ἐνεργά στήν εἰσβολή.

1.3 Καί ποιές ἦταν οἱ «ομάδες» τῶν μαρτύρων αὐτῶν;

Ἡ μιά ομάδα εἶναι ἐξ Ἑλλάδος αξιωματικοί πού μετεῖχαν τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ ἄλλη ομάδα εἶναι ἐξ Ἑλλάδος αξιωματικοί πού ἦταν στήν Κύπρο τήν ἐποχή ἐκείνη, ἀλλά δέν μετεῖχαν τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ ἐπόμενη ομάδα εἶναι αξιωματικοί πού γνώριζαν τά τής Κύπρου καί τούς κάλεσαν κι ἄς μῖν ἦταν παρόντες, καθώς καί κάποιοι πολιτικοί καί ὀρισμένοι δημοσιογράφοι. Αυτό εἶναι τό σύνολο τῶν μαρτύρων. Ὑφίσταντο μιά σειρά ἐρωτήσεων πού ἀφοροῦν τή συμμετοχή καί τήν προετοιμασία τοῦ πραξικοπήματος καί τή συμμετοχή τους στήν τουρκική εἰσβολή. Αυτό εἶναι τό τυπικό κομμάτι. Τό οὐσιαστικό προκύπτει ἀπό τήν ἐξέταση καί τό πιό ἐνδιαφέρον εἶναι το πῶς συγκροτήθηκε ἡ προσπάθεια αὐτή τής χούντας κατά τοῦ Μακαρίου. Δεύτερο καί πολύ σημαντικό εἶναι ὅτι ἀπό τίς καταθέσεις προκύπτει ὅτι τό πραξικόπημα ἦταν καί μία σύγκρουση ἐνδοκυπριακή, διότι οἱ ἐξ Ἑλλάδος αξιωματικοί συνεργάσθηκαν καί μέ Ε/Κ ἐναντίον τοῦ Μακαρίου.

Μέσα από τὰ ἔγγραφα, προκύπτει, ἐπίσης, καί ἡ ἀπόλυτη ἀδυναμία τῶν ἀνθρώπων πού, νάί μὲν, κατάφεραν νά ὀργανώσουν τό πραξικόπημα κατά τοῦ Μακαρίου, ὥστόσο δέν ἀντέδρασαν ὅπως ἔπρεπε ἐναντίον τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς, θεωρῶντας ὅτι ἐπρόκειτο γιά στρατιωτικές ἀσκίσεις ἀρκοῦμενοι σέ δηλώσεις περὶ αὐτοσυγκράτησης!

Εἶναι ἓνα ὑλικό πού χρῆζει ἐνδελεχοῦς καί ἀντικειμενικῆς ἱστορικῆς ἔρευνας. Εἶναι τεράστιο τό ὑλικό γιά νά μπορεῖ νά πει κάποιος ὅτι μπορεῖ νά τό ξεφυλλίσει. Θέλει μιά μεθοδική προσέγγιση, ἀλλά μέσα ἀπὸ αὐτό βγαίνουν ἐξαιρετικά στοιχεῖα. Κατ' ἀρχήν, γιά τὴν ἀθαιρεσία τῶν ἐξ Ἑλλάδος ἀξιωματικῶν στὴν Κύπρο, γιά τό τί σημαίνει μιά δικτατορία πού ἔχει μεγάλες ἱκανότητες στὰ πραξικοπήματα καί μεγάλες ἀνικανότητες στή δουλειά γιά τὴν ὁποία πρέπει νά ὀργανωθεῖ ἡ στρατιωτικὴ προσπάθεια γιά τὴν ἀμυνα τοῦ τόπου, ἡ ἔννοια τῆς παρεμβάσης μᾶς ἔντονης, πέραν κάθε λογικῆς, παρεμβατικότητας. Καί βεβαίως τό τί σημαίνει στρατιωτικὴ δικτατορία καί πῶς αὐτὴ καταρρέει μέσα ἀπὸ μιά ἐθνικὴ τραγωδία. Αὐτὰ ἔχουν στό μυαλό τους οἱ βουλευτές ὅταν ἐξετάζουν. Τὴν παρεμβατικότητα καί ἀσφαλῶς τὴν κατάληξη. Δέν ἐξετάζουν μόνο γιατί ἀπλῶς συνέβη κάτι, ἐξετάζουν γιατί «χάθηκε» τό 36,7% τοῦ ἐδάφους τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς πού χειρίστηκε τό ὑλικό τοῦ «Φακέλου τῆς Κύπρου» εἶναι ὁ Κώστας Ἀθανασίου ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα μέλη τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι: Ἐλλν Δρούλια, Βάσω Τσακανίκα, Ἄρης Σωτηρόπουλος, Ὀλια Ἡσαΐα, Μάγδα Φυτίλη, Ἀντώνης Βγόντζας, Παναγιώτης Ἡλιοπούλος, Λεωνίδας Καλλιβρετάκης, Ἡλίας Νικολακόπουλος, Γιώργος Σαββαΐδης, Τάσος Σακελλαρόπουλος καί ὁ Πέτρος Παπαπολυβίου², ἱστορικὸ μέλος τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κύπρου.

Γιά πολλά χρόνια, ἡ Κύπρος ζητοῦσε νά τῆς δοθεῖ πρόσβαση στὰ ἀρχεῖα αὐτά, ἓνα αἴτιμα πού δέν εἶχε εἰσακουστεῖ καί ἀποτελοῦσε σημεῖο «τριβῆς» τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῶν δύο χωρῶν.

Τό 2006, ἐκπρόσωποι τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κύπρου ἦρθαν στὴν Ἀθήνα καί ζήτησαν ἀπὸ τὴν τότε Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς Ἄννα Ψαροῦδα-Μπενάκη τί συνδρομὴ τῆς Ἑλλάδας γιά πρόσβαση σέ μαρτυρικὸ ὑλικό, καθὼς εἶχε ἀποφασισθεῖ ἀπὸ τὴν Κυπριακὴ Βουλὴ ἡ ἐνεργοποίηση τῆς Ἐπιτροπῆς γιά τὸν «Φάκελο τῆς Κύπρου».

² Μὲ τὸν ἱστορικὸ Πέτρο Παπαπολυβίου, ἡ συνεργασία μὲ τὴν Ἐπιτροπὴ ἔγκειται στὸ γεγονός ὅτι διαβιβάσθηκε σέ αὐτόν τό ὑλικό γιά νά μπορέσει νά κρίνει τί ἐκδίδεται καί τί ἔχει στὰ χέρια τῆς.

Όστόσο, από έλλαδικής πλευράς δεν υπήρξε απάντηση και τον Μάρτιο του 2010 εστάλη επιστολή στον τότε πρωθυπουργό Γιώργο Παπανδρέου, τον τότε πρόεδρο της Βουλής Φίλιππο Πετσάλνικο αλλά και τους υπουργούς Έξωτερικών και Άμυνας, αντιστοίχως, Δημήτριο Δρουτσα και Εύαγγελο Βενιζέλο. Όπως έγινε γνωστό, μάλιστα, η Κυπριακή Κυβέρνηση είχε αίτηθεί του ύλικού και τό 1997.

Επί της προεδρίας της Ζωής Κωνσταντοπούλου στην Έλληνική Βουλή, τό ζήτημα ανακινήθηκε. Μάλιστα, η κυρία Κωνσταντοπούλου και ό τότε Κύπριος όμόλογός της Γιαννάκης Όμίου επισκέφθηκαν τον χώρο, όπου φυλασσόταν τό όγκωδέστατο άρχείο.

Τόν Ιούλιο του 2017, ό πρόεδρος της Κυπριακής Βουλής Δημήτρης Συλλούρης παρέλαβε τον «Φάκελο της Κύπρου» από τον Έλληνα όμόλογό του, Νίκο Βούτση.

«Η άπόφαση νά παραδοθει στή Βουλή τών Άντιπροσώπων της Κύπρου και ή τελετή παράδοσης επισφραγίζουν μέ τον πιο έπίσημο τρόπο και μέ τό κατάλληλο πολιτικό και νομοθετικό περιβλήμα μιά ιστορική αναγκαιότητα και κλείνουν ένα έθνικό και ήθικό χρέος», δήλωσε κατά τήν τελετή παράδοσης ό τότε ό πρόεδρος της Κυπριακής Βουλής.

Σύμφωνα μέ κοινή ανακοίνωση τών Κοινοβουλίων σέ Άθήνα και Λευκωσία, σέ πολύ σύντομο χρονικό διάστημα θά είναι στή διάθεσή μας όλόκληρο τό πόρισμα της Έλληνικής Βουλής σχετικά μέ τά γεγονότα που άποδείχθηκαν καθοριστικά για τό μέλλον του Κυπριακού Έλληνισμού.

Όπως δήλωσε στό «CNN Greece» ο Τάσος Σακελλαρόπουλος, υπεύθυνος ιστορικών άρχείων του Μουσείου Μπενάκη και μέλος της Έπιτροπής Έμπειρογνωμόνων για τον «φάκελο της Κύπρου», *«είναι ένα ύλικό που δεν έχει ύποστει τή βάση του δικαστηρίου, είναι ένα ύλικό καταθέσεων»*. Οί πλείστοι ένοχοι της προδοσίας ουδέποτε όδηγήθηκαν στό δικαστήριο. Κατά συνέπεια, ούτε και μετά τήν παράδοση τών φακέλων στή Βουλή τών Άντιπροσώπων της Κύπρου αναμένεται κάτι ούσιαστικό.

«Η λογική νά μίν ανοίξει ό “φάκελος της Κύπρου”», γράφει σέ σχετικό άρθρο του ό Αντώνης Κακαράς, *«μέ τό φόβο της άποκάλυψης του ρόλου του ξένου παράγοντα, διατρέχει όλο τό φάσμα τών πολιτικών ήγετών που άσκισαν έξουσία μέχρι σήμερα στή χώρα μας, άφου δεν θέλησαν νά προχωρήσουν σέ δικαστική διερεύνηση.*

Η μί δίωξη βόλεψε πολύ κόσμο και κύρια όλους εκείνους, που βλέπουν στό Κυπριακό μιά ύπόθεση, που άφορα τό Δυτικό κόσμο, τους συμμάχους,

τό NATO. Περισσότερο απ' όλους ενδιαφέρει τούς άμεσα υπεύθυνους, πού ύλοποίησαν τίς αποφάσεις τών παρασκηνίων. Δέν είναι τυχαίο πού οί Άμερικανοί εξααιρούν τόν έαυτό τους από τά διεθνή δικαστήρια, πού ένω οί ίδιοι φροντίζουν στήν αρχή νά δημιουργοῦνται, μετά προτιμοῦν τά δικά τους γιά νά δικάζουν εκείνους, πού οί ίδιοι επιλέγουν ως έγκληματίες πολέμου, ὅπως τόν Μιλόσεβιτς κ.ο.κ.»³.

1.4 Τό τελικό Πόρισμα πού κατατέθηκε στήν Έλληνική Βουλή

Ἡ Έπιτροπή τῆς Έλληνικῆς Βουλῆς άσχολήθηκε μέ τόν «Φάκελο τῆς Κύπρου» από τίς 21 Φεβρουαρίου 1986, πού λήφθηκε ἡ σχετική ὁμόφωνη απόφαση γιά τή σύστασή της, ἕως τήν 31η Ὀκτωβρίου 1988, πού κατατέθηκε Πόρισμα, ὅπου περιλαμβάνονται καί ἔγγραφα μέ απόψεις/έπιστημάνσεις τών Νικόλαου Ψαρουδάκη, Άναστάσιου Παπαληγούρα καί Κωνσταντίνου Κάππου. Οί Βουλευτές τῆς Νέας Δημοκρατίας υπέβαλαν δικό τους κείμενο μέ σαφεῖς άποκλίσεις, από τούς υπόλοιπους, ὅσον άφορᾶ τίς εὐθύνες καί ἔμπλοκές τών ξένων δυνάμεων.

Οί Βουλευτές τῆς Νέας Δημοκρατίας εἶχαν άποχωρήσει τῆς Έπιτροπῆς τόν Ἰούνιο τοῦ 1988, άφοῦ εἶχε λήξει οὐσιαστικά ὁ κύριος ὄγκος τῆς ἔργασίας της. Άπό τή μελέτη τῆς δικῆς τους έκδοχῆς, στό ξεχωριστό κείμενο πού υπέβαλαν μέ τίς απόψεις τους, διαπιστώνεται ὅτι ἡ προσπάθειά τους άποσκοποῦσε στήν άποδυνάμωση τών έντυπώσεων, καί στή μείωση εὐθυνῶν συγκεκριμένων πολιτικῶν προσώπων (Εὐάγγελου Άβέρωφ κ.ά.) καί στόν άποκλεισμό εὐθυνῶν καί ἔμπλοκῶν από τίς Η.Π.Α., Μ. Βρετανία καί τό NATO.

Μιά προσεκτική ματιά στό τελικό Πόρισμα, πού κατατέθηκε στήν Έλληνική Βουλή (δέν συζητήθηκε ποτέ), σέ συνδυασμό μέ άλλες πληροφορίες καί απόψεις αὐτοπτῶν μαρτύρων τῆς κυπριακῆς τραγωδίας, καί μέ ὅ,τι ἔχει άποκαλυφθεῖ, δείχνει ξεκάθαρα τούς πραγματικούς ἐνόχους. Άπό τήν Ελλάδα καμιά οὐσιαστική στρατιωτική βοήθεια δέν ἔφθασε στήν Κύπρο. Ἡ άποστολή μέ τούς Καταδρομείς τῆς Α΄ Μοίρας πού στάλθηκε χωρίς καμιά προετοιμασία μέ άεροπλάνα πού αναγκάστηκαν νά κινηθοῦν σέ λίαν ἐχθρικό περιβάλλον γιά νά προσγειωθοῦν στό άεροδρόμιο τῆς Λευκωσίας, μόνο ως «άποστολή αὐτοκτονίας» μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ. Σέ κάθε ἔκκληση πρός τήν ἡγεσία τῆς χούντας γιά άποστολή βοήθειας ὑπῆρχε πάντα

³ Άντ. Κακαράς, «Οί Έλληνες στρατιωτικοί», 16 Ἰουλίου 2014, σελίδα διαδικτύου «ONALERT», ιστοσελίδα kakaras.wordpress.com

ή επίκληση του κινδύνου από το Σύμφωνο της Βαρσοβίας! Γνώριζαν οι σύμμαχοι πώς, τά στελέχη των Έλληνικών Ένόπλων Δυνάμεων ζώντας ολόκληρη τή στρατιωτική τους ζωή κάτω από τις συνθήκες του «ψυχρού πολέμου» και τό «δόγμα» του εκ βορρά «κινδύνου», θά επικεντρώνουν άλλοι τίν προσοχή τους, άδιαφορώντας γιά τούς Τούρκους εισβολείς πού έσφαζαν και άτίμαζαν άδιακρίτως στή μαρτυρική Μεγαλόνησο.

Ή χούντα δέν είχε καμιά διάθεση γιά πόλεμο. Όπως και νά δει κανείς τό ζήτημα, προκύπτουν δικαιολογημένες άπορίες γιά τίν εύφυια τής χουντικής ήγεσίας. Όσο γιά τόν πατριωτισμό τους, τόν είχαν από χρόνια ξεχασμένο στόν «Μούσκο»⁴. Ό έχθρός τής ανώτατης ήγεσίας τής χούντας δέν ήταν ή τουρκική άπειλή! Ήταν μόνο ό Μακάριος!

Σύμφωνα μέ τό Πόρισμα τής Βουλής των Έλλήνων, τά γεγονότα εξέλιχθηκαν ως εξής: Όταν ή Τουρκική εισβολή στήν Κύπρο ήταν πλέον γεγονός, τό Πολεμικό Συμβούλιο υπό τίν προεδρία του Φαίδωνα Γκιζίκη και τή συμμετοχή του «πρωθυπουργού» Αδαμάντιου Ανδρουτσόπουλου και του ταξίαρχου Δημήτριου Ίωαννίδη, έδωσε διαταγές στόν Αρχηγό Ένόπλων Δυνάμεων στρατηγό Γρηγόριο Μπονάνο, στόν Αρχηγό Στρατού αντιστράτηγο Ανδρέα Γαλατσάνο, στόν Αρχηγό Ναυτικού αντιναύαρχο Πέτρο Αραπάκη και στόν Αρχηγό Αεροπορίας πτέραρχο Άλέξανδρο Παπανικολάου γιά Γενική Έπιστράτευση και άμεση ενίσχυση τής Άμυνας τής Κύπρου και συμφωνήθηκε ότι: α) Μιά Μοίρα Καταδρομών πλήρως έξοπλισμένη θά μεταφερόταν αεροπορικώς από τή Σούδα στή Λευκωσία, β) τρία υπερσύγχρονα υποβρύχια θά έπλεαν στήν Κύπρο σέ μιά προσπάθεια παρακώλυσης τής απόβασης των Τούρκων, γ) τό πλήρως έξοπλισμένο 573 Τάγμα πεζικού μέ 550 Ε/Κ έθελοντές θά μεταφερόταν μέ τό έπιταγμένο όχηματαγωγό πλοίο «Ρέθυμνο» και δ) νά εμπλακούν από άερος τά 34 υπερσύγχρονα αεροπλάνα τύπου «PHANTOM» πού μόλις είχαν παραληφθει. Νά σημειωθεί ότι κανείς από τούς τρεις Αρχηγούς Όπλων δέν έφερε τίν παραμικρή αντίρηση εκείνη τή στιγμή γιά τά μέτρα αυτά.

Άπό τες τέσσερις αυτές στρατιωτικές ενέργειες, πλίν τής πρώτης μέ τό γνωστό τραγικό αποτέλεσμα (βλέπε επείρηση «ΝΙΚΗ»), καμιά άλλη ενέργεια δέν πραγματοποιήθηκε. Όσον άφορά τίν επέμβαση των υποβρυχίων και τή

⁴ Τό κοσμικό όνομα του Μακαρίου ήταν Μιχαήλ Μούσκος. Ή χούντα τό χρησιμοποιούσε κοροϊδευτικά.

διαταγή Άραπάκη για μεταφορά τους στην Κύπρο, αυτή ανακλήθηκε με τό σκεπτικό ότι αυτά χρειάζονταν στο Αιγαίο για άμυνα σε περίπτωση επίθεσης είτε από Ανατολάς είτε από Βορρά. Νέα απόπειρα στις 22 Ιουλίου 1974, να σταλούν τά ύποβρυχία, χωρίς ενημέρωση του Α.Ε.Δ. (Αρχηγείου Ένόπλων Δυνάμεων), ανακλήθηκε (από ποιόν; δέν αναφέρει τό Πόρισμα) τό μεσημέρι τής 23ης Ιουλίου με τό πρόσχημα τής συμφωνίας έκεχειρίας και τής έναρξης τριμερών διαπραγματεύσεων στη Γενεύη.

Ό απόπλους του έμπορικού πλοίου «Ρέθυμνο» πού μετέφερε τό 573 Τάγμα Πεζικού υπό τας διαταγές του Συνταγματάρχη Παπαποστόλου, ξεκίνησε τά μεσάνυχτα τής 21ης Ιουλίου για τήν Κύπρο. Άμέσως μετά τόν απόπλου ό Συνταγματάρχης Παπαποστόλου έλαβε δύο διαταγές ανάκλησης τής αποστολής του. Μέ προσωπική του ευθύνη παράκουσε τς διαταγές πού έλαβε και τό πλοίο έφθασε λίγα ναυτικά μίλια έξω από τήν Κύπρο. Τότε μέ νέο σήμα, ό Άλ. Παπανικολάου του έγραψε επί λέξει «...Σπεύσατε και αποβιβάσατε τά τμήματα εις τήν ΡΟΔΟΝ απειλούμενην υπό Τούρκων...». Ό Παπαποστόλου έσπευσε στη Ρόδο εγκαταλείποντας τήν αποστολή του, όπου όταν έφθασε αντίκρισε ένα νησί πού δέν είχε τεθει καν σε έπιφυλακή!

Τά ύπερσύγχρονα αεροπλάνα τύπου «PHANTOM» βρίσκονταν στο αεροδρόμιο Καστελίου Κρήτης πλήρως έξοπλισμένα και έτοιμα για επέμβαση. Η διαταγή για επέμβαση τους στάλθηκε δύο φορές στις 22 Ιουλίου 1974 από τόν Στρατηγό Μπονάνο και ανακλήθηκε δύο λεπτά μετά. Η ανάκληση οφειλόταν κατά τόν Παπανικολάου στον «Πρόεδρο τής Δημοκρατίας» στρατηγό Φαίδωνα Γκιζίκη, στον οποίο ό Μπονάνος τηλεφωνούσε για να επιβεβαιώσει τς διαταγές πού έδινε. Ό Γκιζίκης σε κατάθεσή του στην έξεταστική επιτροπή τής Βουλής αρνήθηκε κατηγορηματικά τό γεγονός.

Και οι τέσσερις αυτές έπεμβάσεις, σύμφωνα με τό Πόρισμα, είτε ή κάθε μία μόνη τς, πολύ περισσότερο σε συνδυασμό, θά μπορούσαν να μεταβάλουν δραματικά τή στρατιωτική κατάσταση στη Μεγαλόνησο και θά οδηγούσαν σε άποτυχία τήν τουρκική εισβολή. Σύμφωνα με τό Πόρισμα τής Βουλής των Έλλήνων «... ή μή έγκαιρη αποστολή ύποβρυχίων και ή έξ αυτής μή επίθεση κατά τής αποβατικής τουρκικής δύναμης έστέρησε από τς Έλληνικές ένοπλες δυνάμεις τήν μοναδική ευκαιρία να καταγάγουν μία μοναδική νίκη επί τής Τουρκικής αποβατικής Δύναμης... Η ποιότητα και τό αξιόμαχο των ύποβρυχίων τά καθιστούσαν αποφασιστικό παράγοντα για τήν έκβαση τής αποβατικής έχθρικής ενέργειας...».

Γιά τή μί επέμβαση τών «PHANTOM», όμοίως αναφέρεται στό πόρισμα ότι: «...ή μί άποστολή τών άεροσκαφών χρίζει περαιτέρω έρευνας, γιατί άν είχε εκτελεστεί, ή κατάσταση στην Κύπρο θά ήταν διαφορετική...». Έκτός φυσικά όλων τών άλλων πλεονεκτιμάτων, ή άποστολή στρατιωτικών ένισχύσεων στην Κύπρο καί ειδικά πολεμικών άεροσκαφών, ήταν βέβαιο πώς θά άναπτέρωνε τό ήθικό τών άνδρων τής ΕΛ.ΔΥ.Κ. καί τής Έθνικης Φρουράς, πού αντιμετώπιζαν μόνοι καί άβοήθητοι τίς όρδες του Άττίλα.

Μιά συνηθισμένη δικαιολογία πού πρόταξαν οί Άρχηγοί τών Ένόπλων Δυνάμεων, ήταν οί δίδεν πληροφορίες πού είχαν για επίθεση από τίν Βουλγαρία! Οί πληροφορίες αυτές προέρχονταν σύμφωνα μέ τίς καταθέσεις τους από τόν «Άρχηγό» τής Κ.Υ.Π. Σταθόπουλο καί τόν Α.Σ.Δ.Ε.Ν. Άγαμέμνονα Γκράτσιο, οί όποιοι στίς καταθέσεις τους άρνούνται κατηγορηματικά ότι έδωσαν τέτοιες πληροφορίες. Άμερικανός διπλωμάτης πιστεύει ότι «ό Άραπάκης (γνωστός για τόν φιλοαμερικανισμό του καί επιτίδειος στό νά επιπλέει επί όλων τών πολιτικών καί μί καταστάσεων, ουσιαστικά έθεσε τίν ταφόπετρα στόν Ιωαννίδη), ήταν αυτός πού “έμπιστεύτηκε” τίν προβοκάτσια ότι επέκειτο επίθεση του βουλγαρικού στρατου εναντίον τής Θράκης, για νά άναγκάσει τόν Ιωαννίδη νά μίν κηρύξει τόν πόλεμο εναντίον τής Τουρκίας»⁵.

Μιά άλλη πολύ κρίσιμη πληροφορία είναι ότι τό Α.Ε.Δ. (Γρ. Μπονάος) ώς τίς 08:40 τό πρωί τής 20ης Ιουλίου 1974, δέν έδινε έγκριση στό Γ.Ε.Ε.Φ. για άπάντηση στην τουρκική επιθετική ένέργεια καί άνάσχεση τής εισβολής. Άντιθέτως, καθησύχαζε τούς έπιτελείς τής Έθνικης Φρουράς ότι πρόκειται για άσκηση του τουρκικού στρατου καί συνιστούσε αυτοσυγκράτηση! Οί έπιτελείς τών Έλληνικών Ένόπλων Δυνάμεων συνιστούσαν αυτοσυγκράτηση τίν ίδια στιγμή πού τά άποβατικά πλοία τών Τούρκων ήταν όρατά μέ γυμνό μάτι από τίν στεριά τίς τελευταίες ώρες τής 19ης Ιουλίου⁶. Καί φυσικά δέν χρειάζεται νά είναι κάποιος ειδικός για νά αντιληφθεί πόσο καθοριστική αποδείχθηκε ή πρωτοφανής αυτή άδράνεια τίν ώρα πού ό τουρκικός άποβατικός στόλος κουβαλούσε άνενόχλητος χιλιάδες στρατιώτες, βαρύ όπλισμό καί άρματα μάχης πού άποβιβάζονταν άνενόχλητα σε μιά στενή καί άκατάλληλη για άπόβαση περιοχή! Γεγονός πού δικαιώνει όσους ύποστηρίζουν ότι οί Τούρκοι είχαν λάβει διαβεβαιώσεις για άπόβαση χωρίς αντίσταση. Έτσι έξηγείται άλλωστε ή μεγάλη έκπληξη για τίν αντίσταση πού δέν άναμενόταν,

⁵ Κ. Βενιζέλου καί Μ. Ίγνατίου, «ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΙΣΙΝΓΚΕΡ», σ. 181.

⁶ Μαρτυρία Άλέξανδρου Σημαιοφορίδη, ύπεύθυνου ΚΥΠ στην Κερύνεια.

ὅπως καταγράφεται στά ἀπομνημονεύματα τοῦ ὑπεύθυνου τοῦ ἀποβατικού ἐγχειρήματος, στρατηγοῦ Ντεμιρέλ...

“Ὅλα τά παραπάνω, μαζί μέ πλῆθος ἄλλων συγκλονιστικῶν στοιχείων, καταγράφονται στό Πόρισμα τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς γιά τήν Κυπριακή τραγωδία. Τό Πόρισμα, ὥστόσο, δέν δίνει καμιά πειστική ἐξήγηση γιά τήν ἀλλοπρόσαλλη συμπεριφορά τῆς Ἀνώτατης Στρατιωτικῆς Ἡγεσίας τῆς χούντας (Μπονᾶνος, Ἀραπάκης, Παπανικολάου, Γαλατσᾶνος). Καί οἱ τέσσερις ὑψηλόβαθμοι ἀξιωματικοί συμμετεῖχαν στήν ἱστορική σύσκεψη μέ τούς πολιτικούς ἀρχηγούς ὑπό τήν προεδρία τοῦ Φαῖδωνα Γκιζίκη στίς 22 Ἰουλίου 1974, κατά τήν ὁποία παρέδωσαν τήν ἐξουσία στήν Κυβέρνηση Ἐθνικῆς Ἐνότητας τοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλῆ. Κάποια χρόνια μετά, Ἀραπάκης καί Μπονᾶνος ἐξέδωσαν βιβλία, στά ὁποία γίνεται ἀναφορά σέ αὐτά τά τραγικά γεγονότα... Τά ὅσα περιγράφονται μέσα σέ αὐτά ἀποτελοῦν προσβολή τῆς νομιμοσύνης τῶν Ἑλλήνων καί σίγουρα ἐπιβαρύνουν ἀκόμη περισσότερο τή θέση τους.

Ἡ Ἀνώτατη Στρατιωτική Ἡγεσία τῆς χούντας, πού μαζί μέ τόν Φαῖδωνα Γκιζίκη προκάλεσαν τό πραξικόπημα κατά τοῦ Μακαρίου καί ἄφησαν τήν Κύπρο στό ἔλεος τῶν ὀρδῶν τοῦ Ἀττίλα, παρέμειναν στίς θέσεις τους καί ἐπί Κυβερνήσεως Ἐθνικῆς Ἐνότητας καί χειρίσθηκαν μέ ἐγκληματικό τρόπο τή δεύτερη φάση τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς, ὅπου μέ μνημόνια τους πρὸς τόν Καραμανλῆ πού περιέχονται στό Πόρισμα τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς, τόν καλοῦσαν νά μὴν ἀντιδράσει στρατιωτικά...

Οἱ τέσσερις αὐτοὶ πρωταγωνιστές τῆς χούντας τοῦ 1973, ἀποστρατεύθηκαν λίγες μέρες μετά τήν ὀλοκλήρωση τοῦ ΑΤΤΙΛΑ-2, μέ βαθμὸ ἐπί τιμῆ, ἀπολαμβάνοντας τή σύνταξη καί ὅλα τά ὑπόλοιπα προνόμια τῶν συνταξιούχων στρατιωτικῶν... Ἀραπάκης καί Παπανικολάου τιμῆθηκαν μέ τόν τίτλο τοῦ ἐπιτίμου ἀρχηγοῦ τοῦ ὅπλου τους, πού σημαίνει πὼς ἐκτέλεσαν τά καθήκοντά του μέ ἄριστο τρόπο! Ὁ μοναδικὸς ἀπὸ τήν ἀνώτατη ἡγεσία τοῦ στρατεύματος πού ὀδηγήθηκε σέ δίκη, ἦταν ὁ ταξίαρχος Ἰωαννίδης, ὁ ὁποῖος καταδικάσθηκε δὺς εἰς θάνατο. Ἀργότερα ἢ ποινή του μετατράπηκε σέ ἰσόβια δεσμά.